

Sygn. akt **IV Ka 64/17**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 marca 2017 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy IV Wydział Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący SSO Piotr Kupcewicz

Sędziowie SO Adam Sygit (sprawozdawca)

SO Małgorzata Bonisławska-Kania

Protokolant sekr. sądowy Mateusz Pokora

przy udziale A. C. - prokuratora Prokuratury Okręgowej w Bydgoszczy

po rozpoznaniu dnia 16 marca 2017 r.

sprawy **A. N.** s. D. i M., ur. (...) w S.

oskarżonego o czyny z art. 288 § 1 k.k.

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego

od wyroku Sądu Rejonowego w Mogilnie

z dnia 18 listopada 2016 roku - sygn. akt II K 49/16

1. uchyla zaskarżony wyrok i na podstawie art. 17 § 1 pkt. 11 k.p.k. umarza postępowanie w sprawie;
2. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. F. W. – Kancelaria Adwokacka w M. kwotę 616,90 (sześćset szesnaście 90/100) złotych brutto tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej oskarżonemu z urzędu w postępowaniu odwoławczym;
3. kosztami postępowania w sprawie obciąża Skarb Państwa.

SSO Adam Sygit SSO Piotr Kupcewicz SSO Małgorzata Bonisławska-Kania

Sygn. akt IV Ka 64/17

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Mogilnie z dnia 18 listopada 2016 roku, wydanym w sprawie o sygnaturze akt II K 49/16, oskarżonego A. N. uznano za winnego tego, że w dniu 04 czerwca 2015 roku w miejscowości S., działając wspólnie i w porozumieniu z osobą, co do której postępowanie wyłączono do odrębnego rozpoznania, dokonali umyślnego uszkodzenia motoroweru marki H. (...) o nr rej. (...) w ten sposób, że wyrwali bagażnik, plastikową osłonę od wlewu paliwa, zamek siedzenia, obudowę plastikową i tłumik, powodując szkodę w kwocie 2.500 złotych na szkodę P. C., tj. za winnego popełnienia przestępstwa z art. 288 § 1 k.k. i za to, na podstawie art. 288 § 1 k.k., przy zastosowaniu art. 37a k.k., skazano go na karę sześciu miesięcy ograniczenia wolności, przy czym, na podstawie art. 34 § 1a pkt 1 k.k. i art. 35 § 1 k.k., nałożono na oskarżonego obowiązek wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze czterdzieści godzin w stosunku miesięcznym. Ponadto, na podstawie art. 46 § 1 k.k., zobowiązano oskarżonego do naprawienia szkody w części poprzez zapłatę na rzecz pokrzywdzonego P. C. kwoty

500 złotych. Jednocześnie zwolniono oskarżonego od opłaty oraz kosztów postępowania, którymi obciążono Skarb Państwa.

Od powyższego wyroku apelację złożył obrońca oskarżonego, skarżąc go w całości i zarzucając obrazę art. 17 § 1 pkt 11 k.p.k. a polegającą na tym, że sąd pierwszej instancji orzekł, co do czynu, który należało uznać za czyn współukarany, osądzony przy okazji innego prawomocnego postępowania i wnosząc o uchylenie zaskarżonego wyroku i umorzenie postępowania.

Sąd odwoławczy zważył, co następuje:

Apelacja była zasadna i doprowadziła o uchylenia zaskarżonego wyroku i umorzenia postępowania w sprawie przeciwko oskarżonemu A. N. na podstawie art. 17 § 1 pkt 11 k.p.k.

Sąd odwoławczy w składzie orzekającym w nin. sprawie przyjął, iż skarżący słusznie uznał, że przypisany oskarżonemu czyn uszkodzenia rzeczy opisanej wyrokiem winien być potraktowany jako następny czyn współukarany a tym samym zaistniała przeszkoda nakazująca umorzenie postępowania na podstawie art. 17 § 1 pkt 1 k.p.k., zgodnie z art. 414 § 1 k.p.k.

Oskarżony A. N. prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Mogilnie a wydanym w sprawie o sygnaturze akt II K 226/15 z dnia 10 grudnia 2015 roku został uznany za winnego tego, że działając wspólnie i w porozumieniu z inną osobą, w dniu 4 czerwca 2015 roku dokonał zaboru w celu przywłaszczenia motoroweru marki H. (...) o nr rej. (...) o wartości nie mniejszej niż 2.500 złotych, działając w ten sposób na szkodę P. C., tj. za winnego popełnienia występku z art. 278 § 1 k.k. Jednocześnie m.in. na oskarżonego, w trybie art. 46 § 1 k.k., nałożono obowiązek naprawienia części szkody wyrządzonej przestępstwem z uwagi na odzyskanie rzeczy przez pokrzywdzonego lecz w stanie uszkodzonym. W niniejszej sprawie przypisanie oskarżonemu odpowiedzialności karnej za przestępstwo z art. 288 § 1 k.k. było konsekwencją ustalenia, iż po dokonaniu w/wym. kradzieży A. N. wraz z inną osobą dokonali uszkodzenia tej samej rzeczy, w tym samym dniu i na szkodę tej samej osoby.

Powyższe wskazuje, iż niewątpliwie mieliśmy do czynienia z dwoma czynami podlegającymi odrębnemu osądowi pod kątem wyczerpania znamion konkretnego przepisu części szczególnej kodeksu karnego, na co zwrócił już uwagę Sąd Okręgowy w Bydgoszczy w postanowieniu uchylającym decyzję Sądu Rejonowego w Mogilnie o umorzeniu postępowania. Podkreślić należy, iż ta decyzja o umorzeniu postępowania odwoływała się do regulacji art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. i wadliwego uznania, że doszło do popełnienia tylko jednego czynu stanowiącego tylko jedno przestępstwo.

Niemniej fakt, że zabór mienia w celu przywłaszczenia i następne jego uszkodzenie czy zniszczenie stanowią dwa odrębne czyny, nie przesądza jeszcze o tym, że zachodzą tu dwa odrębne przestępstwa za które ta sama osoba, dopuszczająca się obu zachowań, winna ponieść odpowiedzialność karną, w niniejszej sprawie w dwóch odrębnych postępowaniach. Prawo karne zna bowiem sytuacje, w których mimo wielości czynów mamy do czynienia tylko z jednym przestępstwem. Sytuacje takie zachodzą - w szczególności - przy konstrukcji współukaranego czynu poprzedniego lub współukaranego czynu następnego (jak w nin. sprawie). Przez współukarane czyny uprzednie lub następne rozumie się zazwyczaj w teorii takie działania poprzedzające główny czyn przestępny lub po nim następujące, które, oceniane z osobna, mogłyby być uznane za odrębne przestępstwa, jednakże przy całościowej ocenie zdarzenia (zachowania sprawcy) uznać je należy za skwitowane przez wymierzenie kary za przestępstwo główne. Mówiąc o współukaranym czynie następnym, mamy na myśli wypadki, w których sprawca czynu głównego ponownie atakuje to samo dobro prawne a naruszone już przez czyn główny w sposób wyczerpujący znamiona odrębnego przestępstwa. Współukaranie czynu poprzedniego przez czyn następny, czy też czynu następnego przez czyn poprzedni, to wypracowane w doktrynie prawa karnego formy pomijalnego zbiegu przestępstw.

Analiza poglądów wyrażanych przez przedstawicieli doktryny prawa karnego oraz judykaturę (vide: uchwała Sądu Najwyższego z dnia 26 czerwca 1964 roku w sprawie VI KO 57/63, publ. OSNKW 1964/10/142; wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 28 marca 2002 roku w sprawie II AKa 40/02, publ. KZS 2003/2/43; wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 22 marca 2012 roku w sprawie II AKa 270/11, publ. KZS 2012/5/47; wyrok

Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 22 marca 2012 roku w sprawie II AKa 270/11, publ. KZS 2012/5/47; wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 4 kwietnia 2001 roku w sprawie II AKa 53/01, publ. Prok. i Pr.- wkł. 2002/4/14; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 września 1987 roku w sprawie IV KR 214/87, publ. OSNPG 1988/10/102; wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 4 listopada 2015 roku w sprawie II AKa 322/15, publ. LEX nr 1963824; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 marca 2003 roku w sprawie I KZP 5/03; wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 20 stycznia 2010 roku w sprawie II AKa 256/09, publ. LEX nr 660145; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 lipca 2016 roku w sprawie III KK 31/16, publ. OSNKW 2016/11/71; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 lutego 2010 roku w sprawie III KK 276/09, publ. LEX nr 577201) daje podstawy do twierdzenia, że o konieczności przyjęcia konstrukcji współukaranego czynu następczego i tym samym konieczności rezygnacji z jego osobnego osądzenia sprawcy obu takich zachowań decydują:

-naruszone tożsame dobro prawne czyli w przedmiotowej sprawie cudze mienie w postaci motoroweru,

-tożsamość osoby pokrzywdzonej czyli w przedmiotowej sprawie osoba właściciela motoroweru P. C.,

-zbieżność czasowa i sytuacyjna czyli w przedmiotowej sprawie działanie podjęte przez oskarżonego tego samego dnia i w celu korzystania ze skradzionego mienia (w tym miejscu podkreślenia wymaga całkowita irracjonalność uznania przez sąd I instancji, iż sprawcy uszkodzenia motoroweru dokonali tego „pod pozorem naprawy”, w sytuacji, gdy chcieli dalej korzystać ze skradzionej rzeczy i faktycznie z niej korzystali),

-porównanie stopnia społecznej szkodliwości obu czynów, przy czym nie może być uznane za współukarane przestępstwo następcze takie, które przewyższa stopniem społecznej szkodliwości czyn, który stanowi podstawę skazania lub gdy w istotny sposób „wzmaga ono skutek” wywołany przestępstwem głównym. Odnosnie tej kwestii niezasadne było twierdzenie składającego odpowiedź na apelację prokuratora, iż wskutek uszkodzenia rzeczy utraconej w wyniku kradzieży pokrzywdzony poniósł szkodą większą niż wynikającą z samej jej utraty. Tego rodzaju rozumowanie, na gruncie odpowiedzialności karnej, prowadzi do absurdu wręcz wniosku, że okolicznością wpływającą na zwiększenie stopnia społecznej szkodliwości czynu byłoby odzyskanie rzeczy utraconej w wyniku przestępstwa, nawet jeżeli byłaby ona uszkodzona i przyniosłoby to dla pokrzywdzonego większą szkodę niż jej nie odzyskanie. Jednocześnie należy wskazać, iż w prawomocnym wyroku skazującym za czyn z art. 278 § 1 k.k. sąd brał pod uwagę odzyskanie rzeczy w stanie uszkodzonym i konsekwencją tego było rozstrzygnięcie o nałożeniu na sprawców kradzieży obowiązku naprawy wyrządzonej uszkodzeniem szkody. Wadliwie więc sąd I instancji uznał, iż okoliczność uszkodzenia skradzionej rzeczy nie była w ogóle brana pod uwagę przy wcześniejszym orzekaniu.

Redukcja ocen prawnokarnych, przeprowadzona z punktu widzenia tego, czy jakiś czyn jest, czy też nie jest czynem następczym współukaranym, jest zawsze problemem teleologicznym, którego właściwe rozwiązanie może być dokonane nie w formie abstrakcyjnej, lecz z uwzględnieniem realiów konkretnej sprawy (vide: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 lutego 2002 roku w sprawie I KZP 1/02, publ. OSNKW 2002/5-6/35). Z powyższego jednak wynika, iż w niniejszej sprawie zostały właśnie spełnione wszystkie przesłanki nakazujące uznać, iż przypisany oskarżonemu występki z art. 288 § 1 k.k. był współukaranym czynem następczym do przypisanego mu przestępstwa z art. 278 § 1 k.k., za który został już skazany prawomocnym wyrokiem. Jednocześnie należy podnieść, że kradzież mienia nie jest konieczną przesłanką jego bezprawnego uszkodzenia, gdyż sprawca czynu z art. 288 k.k. nie musi wcześniej pozbawić właściciela rzeczy jej posiadania poprzez dokonanie czynu zabronionego. Wobec powyższego, na gruncie przedmiotowej sprawy, należało uznać, że zachowanie przypisane oskarżonemu zaskarżonym wyrokiem spełnia wszystkie warunki konstrukcji czynu współukaranego następczego, co w odniesieniu do przestępstw przeciwko mieniu dotyczy przede wszystkim wykorzystania owoców przestępstwa, również w sposób sprzeczny z normą chronioną sankcją karną.

Pozaustawowa konstrukcja czynów współukaranych jest dyktowana celowością, a to eksponowaniem czynu dominującego kosztem zachowań pozostałych, których odrębne karanie jest zbędne. Między tym czynem uprzednim a czynem głównym istnieje ścisła więź (czasowa, funkcjonalna, sytuacyjna), pozwalająca uznać za podstawę prawnokarnego wartościowania tylko czyn główny, a pominąć czyn uprzedni, jako zawierający nieporównanie niższy

ładunek społecznej szkodliwości. Wymierzenie jednej kary, tj. prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Mogilnie w sprawie II K 226/15 oddaje całą zawartość kryminalno-polityczną i całą zawartość bezprawia zachowań sprawcy.

Wobec powyższego uchylono zaskarżony wyrok i na podstawie art. 17 § 1 pkt 11 k.p.k. umorzono postępowanie w sprawie, jego kosztami obciążając Skarb Państwa. Jednocześnie orzeczono o zwrocie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej oskarżonemu na etapie postępowania odwoławczego przez obrońcę ustanowionego z urzędu.

SSO Adam Sygit SSO Piotr Kupcewicz SSO Małgorzata Bonisławska-Kania